

הבנייה חברתית

רקע ורציונאל

הבנייה חברתית היא תהליך בו מעוצבת המציאות על ידי האינטראקציה של האנשים בתרבות או בחברה מסוימת. בבסיס המושג נמצאת ההבנה כי המציאות הינה תולדה של דפוסי התנהגות והשפעות חברתיות. בבואנו לדבר על מגדר, אנחנו למעשה מדברות על ההבדלים בין נשים לגברים, שמקורם בחברה ובתרבות. ההבניות החברתיות יוצרות אמונות שגויות באשר למה הן התכונות המולדות של נשים או של גברים ובכך משמרות את חוסר השוויון בחברה. על מנת שנוכל לפרוץ את ההבניות החברתיות, המשפיעות הן על תפיסת הסובבים אותנו והן על תפיסת עצמנו, עלינו לבחון את המושג של הבניה חברתית.

מטרות

- המשתתפות ילמדו את ההבדל בין מין לבין מגדר ויקשרו את המושג הבניה חברתית עם הבדלים מגדריים
- המשתתפות יכירו את מושג ההבניה החברתית
- המשתתפות יכירו דמויות נשיות שהצליחו לפרוץ את ההבניה החברתית המקובלת
- המשתתפות יבינו את החשיבות שבפריצת ההבניות וההשפעה על תפיסת המגדר

אביזרי עזר

- תמונות נשים (נספח מספר 1)
- לוח + טושים
- מקרן
- **אורך המפגש: 90 דקות.**

הערה למנחה

אנחנו מאמינות כי למידה אפקטיבית, היא למידה שמשלבת בין הראש לבין הלב. לכן חשוב לנו מאוד שהמפגשים יעברו בצורה סדנאית וחוויתית. יחד עם זאת על מנת לייצר למידה משמעותית תוכלי לראות כי שיבתנו לאורך המערך סקירות תיאורטיות ונתונים כמותיים. אנחנו סומכות עלייך שתדעי לשמור על המבנה הסדנאי תוך העשרת המשתתפות בפרטים התיאורטיים מבלי שהמפגש יהפוך להרצאה

מערך הדרכה

נושא	אופן העברת נושא	הערות ודגשים
סיכום: סבב "מה לקחתי"	<ul style="list-style-type: none"> • הציגי את עצמך וספרי בקצרה על ארגון "אשה לאשה" • הציגי את מטרות התוכנית • הסבירי את מטרות המפגש הנוכחי 	<p>5 דקות</p> <p>**במידה וזהו אינו המפגש הראשון יש לקחת בחשבון כי המשתתפות מכירות את התוכנית ומטרתיה ולכן אין צורך לבצע חזרה</p>

מפגש

5

הבניה חברתית

הערות ודגשים	אופן העברת נושא	נושא
<p>5-7 דקות</p>	<p>בקשי מהמשתתפות לומר מה לדעתן ההבדל בין "מין" למגדר".</p> <p>רכזי את התשובות והסבירי:</p> <p>מין הוא הדבר שאנחנו נולדות אליו: זכר או נקבה, מגדר הוא הבחנות בין הגבר והאשה שמקורן בתרבות ובחברה בה אנו חיות. מדובר על הבחנות פסיכולוגיות ולא ביולוגיות.</p> <ul style="list-style-type: none"> כשאנחנו מדברות על מגדר, אנחנו למעשה מדברות על הציפיות והנורמות ההתנהגותיות והחברתיות שמצופות מאיתנו כנשים. <p>דוגמאות להבחנות של מין ומגדר:</p> <ul style="list-style-type: none"> נשים יכולות ללדת/תפקידן הטבעי של נשים הוא אימהות. לגברים מסת שריר גדולה יותר/גברים צריכים לשלוט ונשים צריכות לקבל מרות. לנשים יש מחזור/נשים הן רגישות ואמוציונאליות יותר. <p>***חשוב לציין כי ההבניות החברתיות הללו משפיעות גם על גברים והאופן שבו הם נתפסים משפיע גם על מיקום האשה בחברה. (גברים חזקים, הם אמורים להביא את הפרנסה הביתה, יודעים לקבל החלטות על בסיס רציונאלי וכד')</p> <p>דגשים לדיון:</p> <ul style="list-style-type: none"> שאלו את המשתתפות אילו ציפיות ונורמות מצופות מהן כנערות, נשים? האם קרה להן שהרצונות שלהן היו שונות מהציפיות החברתיות (לדוגמה אוהבות לשחק כדורגל, רוצות ללכת עם מראה שאינו מוגדר "נשי" וכד')? כיצד הן הרגישו? מה לדעתן המחיר שמשלמים הגברים על ההתמודדות עם האידיאליים הגבריים המוצבים בפניהם? 	<p>ההבדל בין מין למגדר</p>
<p>40 דקות</p>	<p>פזרי את הכרטיסיות של נשים ש"שברו" את ההבניה החברתית המקובלת (נספח 1). כלומר פעלו באופן שנוגד את התפיסות המגדריות המקובלות הנוגעות לאשה בישראל.</p> <p>*** ניתן שיותר ממשותפת אחת תבחר דמות שהיא מתחברת אליה</p> <ul style="list-style-type: none"> רמה בורשטיין - סופרת, תסריטאית ובמאית ישראלית-חרדית. ביימה את הסרט למלא את החלל. בעצם עיסוקה פורצת את התבניות המצופות מאשה חרדית. אורנה בנאי - שחקנית וקומיקאית ישראלית, לסבית מוצהרת שבעצם יציאתה מהארון פרצה תבנית חברתית ליה קניג - שחקנית תיאטרון, שהחליטה שלא להביא ילדים לעולם. רחל המשוררת - משוררת מצליחה לא נישאה ולא הביאה ילדים לעולם. רקפת רוסק עמינח - מנכ"לית בנק לאומי, בת 38 נשואה + 2. מאלאלה יוסופזאיי - הילדה בת ה-14 מפקיסטן שמהווה את סמל המאבק בטאליבן, דיברה ברשתות הזרות כנגד הטייתליבן וסגירת בתי הספר לנערות. דפני ליף - מי שהנהיגה את המהפכה החברתית. שרית חדד - זמרת מזרחית מצליחה. דנה אינטרנשיונאל - זמרת מצליחה, טרנסג'נדרית. אנג'לינה ג'ולי - שחקנית מצליחה שסיפרה שעברה כריתת שד עקב הימצאותו של גן הסרטן בגופה. אמל מורקוס - שחקנית וזמרת ערביה ישראלית. <p>בקשי מהמשתתפות להסתובב ולקחת דמות אליה הן מתחברות</p> <p>דגשים לדיון:</p> <ul style="list-style-type: none"> בחרו דמות אחת שהתחברתן לפועלה והסבירו מדוע כיצד דמויות אלו תורמות, אם בכלל לשינוי המציאות? 	<p>נשים שפרצו את ההבניות החברתיות וההשפעה</p>

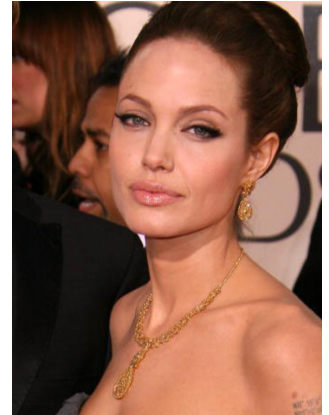
הערות ודגשים	אופן העברת נושא	נושא
30 דקות	<p>חלקי את הכיתה ל-2 קבוצות ובקשי מכל קבוצה לבחור דוגמא למצב חברתי/סטריאוטיפ שהיו מעוניינות לשנות</p> <p>דוגמאות אפשריות:</p> <ul style="list-style-type: none"> נשים מנהלות פחות טוב מגברים נשים הן אמוציונאליות נשים לא טובות במקצועות ראליים נשים פחות מהירות/יותר חלשות מגברים <p>בקשי מכל קבוצה לכתוב תסריט לפרסומת / לכתוב מאמר בעיתון / לכתוב פוסט בפייסבוק / לנסח עצומה לשינוי שבו עליהן לפרוץ את ההבניה החברתית.</p> <p>לאחר ההצגה של הקבוצות במליאה, קיימי דיין לגבי התחושות והרגשות שעורר התרגיל.</p> <p>הערה למנחה:</p> <p>המפגש מהווה הזדמנות לך המנחה, לבדוק ביחד עם המשתתפות את המקומות האישיים בהן הן מרגישות שההבניות החברתיות מגבילות אותן. חשוב לעודד את המשתתפות להסתכל על המשפחה שלהן, לבחון כיצד ההבניות ההלו באות לידי ביטוי למשל אצל האימהות שלהן. ככל שתצליחי להדגים להן את השפעת ההבניות החברתיות על הזירות השונות בחייהן ככה תוכלי לעורר את המודעות שלהן ולפתח חשיבה ביקורתית.</p>	<p>לעורר את השינוי</p>
10 דקות	<ul style="list-style-type: none"> סכמי את התובנות המרכזיות מהמפגש ובקשי מכל משתתפת לשתף בתובנה איתה היא יוצאת מהמפגש. 	<p>סיכום: סבב "מה לקחתי"</p>

הבנייה חברתית

רמה בורשטיין
סופרת, תסריטאית
ובמאית ישראלית-
חרדית. ביימה את
הסרט למלא את החלל.
בעצם עיסוקה פורצת
את התבניות המצופות
מאישה חרדית.

אנג'לינה ג'ולי
שחקנית מצליחה
שסיפרה שעברה
כריתת שד עקב
הימצאותו של גן הסרטן
בגופה

רקפת רוסק עמינח
מנכ"לית בנק לאומי
בת 38 נשואה+2.

מאללה יוסופזאיי
הילדה בת ה-14
מפקסיטן שמהווה את
סמל המאבק בטאליבן,
דיברה ברשתות הזרות
כנגד הטלאיבן וסגירת
בתי הספר לנערות.

ליה קניג
שחקנית תיאטרון,
שהחליטה שלא להביא
ילדים לעולם.

רחל המשוררת
לא נישאה ולא הביאה
ילדים לעולם.

מפגש

5

הבנייה חברתית

הבנייה חברתית

אורנה בנאי
שחקנית וקומיקאית
ישראלית, לסבית
מוצהרת שבעצם
יציאתה מהארון פרצה
תבנית חברתית

אמל מורקוס
זמרת ושחקנית
ערביה ישראלית

דפני ליף
מי שהובילה את
המהפכה החברתית

דנה אינטרנשיונאל
זמרת טרנסג'נדרית
מצליחה

שרית חדד
זמרת מזרחית מצליחה